ИХЭРМӨРӨН АУДИТ ХХК

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХӨА-2023/166/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Мөрөн сум 2023 он

Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,

тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар

Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр

Утас: 99089114 Цахим хаяг:tegshdelgerb@audit.gov.mn

Аудитор: С.Гансүх

Утас:95908400 Цахим хаяг: gansukhsa@audit.gov.mn

Ихэрмөрөн-Аудит ХХК-ийн захирал Б.Мядагмаа

Утас:99389208 Цахим хаяг: b_myadagmaa@yahoo.com

Аудитор Ц.Мөнхтуяа

Утас: 99382220 Цахим хаяг: munkhtuya2220@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ....4
Асуудлыг онцолсон хэсэг....4
Аудитын гол асуудал....5
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ....6
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН....17
4.1 Ерөнхий зүйл....17
4.2 Материаллаг байдал....18
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт....18
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал....18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт....18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт....18
4.5.1 Завсрын аудитын талаар....19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал....19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ....19
5.1 Зөвлөмж....19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ....21

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс:7038 3793, Цахим шуудан:khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023. 02. 24 № 01/133

танай ______________ -ны № ______________ -т

ТОСОНЦЭНГЭЛ СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ С.МӨНХЖАРГАЛ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх журам"-ын 8.7 дахь заалтад төсвийн жилийн эцэст зарцуулагдаагүй үлдсэн мөнгөн хөрөнгийг улсын төсөвт татан төвлөрүүлэлгүйгээр дараагийн төсвийн жилд шилжүүлэн зарцуулахаар заасантай холбоотой мөнгөн хөрөнгө данс 39,010.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарсан байна.

Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь 2022 онд боловсролын байгууллагыг үйл ажиллагааны үр дүн, чанар, гүйцэтгэл, сургалтын хөтөлбөрийн бодит өртөгт суурилсан хувьсах зардлаар санхүүжүүлэх, суралцагчийн сурлагын чанарыг хараат бусаар үнэлэх, багшийн ажлын үр дүнг суралцагчийн сурлагын чанартай уялдуулж үнэлэх, үр дүн бүтээмжид суурилсан цалин хөлсний бодлого хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн холбогдох эрх зүйн актуудыг шинэчлэн баталж, мөрдүүлсэн асуудыг аудитын гол асуудал гэж үзлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Сургуулийн захирал Тосонцэнгэл сумын Засаг даргатай хийсэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 72 арга хэмжээг төлөвлөж, 91.0 хувьтай дүгнэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР А. ЭРДЭНЭБААТАР

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БШУС	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд
БСШУС	Боловсрол, соёл,шинжлэх ухааны сайд
БШУГ	Боловсрол, шинжлэх ухааны газар
УИХ	Улсын их хурал
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**132,295,062.92**	**223,931,911.41**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	-	**39,010,469.52**
31200	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	-	**39,010,469.52**
31220	**Гадаад валют**	-	**39,010,469.52**
31221	Төрийн сангийн харилцах	-	39,010,469.52
33	**АВЛАГА**	**25,293.00**	**29,207,894.00**
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	25,293.00	-
33500	**Бусад авлага**	-	**29,207,894.00**
33510	Байгууллагаас авах авлага	-	26,758,000.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	-	2,449,894.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**132,269,769.92**	**155,713,547.89**
35100	**Түүхий эд материал**	**1,281,200.00**	**173,250.00**
35130	Эм боох материал	1,281,200.00	173,250.00
35400	**Хангамжийн материал**	**129,874,569.92**	**154,650,297.89**
35410	Бичиг хэргийн материал	2,355,000.00	2,144,000.00
35420	Аж ахуйн материал	45,813,154.02	41,774,854.02
35440	Түлш, шатах тослох материал	5,199,000.00	5,824,900.00
35460	Хүнсний материал	5,713,510.00	32,076,326.00
35470	Бусад хангамжийн материал	70,793,905.90	72,830,217.87
35600	Мал амьтад	1,114,000.00	890,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**4,355,049,717.56**	**4,188,122,112.36**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**4,355,049,717.56**	**4,188,122,112.36**
39200	**Биет хөрөнгө**	**4,268,580,717.56**	**4,101,884,112.36**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,087,069,763.64	4,087,069,763.64
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(290,384,617.86)	(407,346,284.70)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	194,028,418.00	232,120,055.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(34,282,378.61)	(80,606,324.11)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	163,518,435.30	140,396,217.80
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(64,522,973.17)	(42,914,951.90)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	264,551,803.25	264,551,803.25
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(81,757,833.15)	(125,998,076.78)
39217	Ном	30,360,100.16	34,611,910.16
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**86,469,000.00**	**86,238,000.00**
39301	Програм хангамж	1,155,000.00	1,155,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(231,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	85,314,000.00	85,314,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	-
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**4,487,344,780.48**	**4,412,054,023.77**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	**2,300,776.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	-	**2,300,776.00**
41300	**Өглөг**	-	**2,300,776.00**
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	2,300,776.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**4,487,344,780.48**	**4,409,753,247.77**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**4,487,344,780.48**	**4,409,753,247.77**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	976,754,083.81	-
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	976,754,083.81	-
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	-	976,754,083.81
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**1,921,894,029.88**	**1,844,302,497.17**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,967,613,552.70	1,921,894,029.88
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(45,719,522.82)	(77,591,532.71)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,588,696,666.79	1,588,696,666.79
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**4,487,344,780.48**	**4,412,054,023.77**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,005,223,055.77**	**2,458,063,395.00**
11	**ТАТВАРЫН ОРЛОГО**	**-**	**-**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**147,524,312.86**	**49,020,395.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**147,524,312.86**	**37,872,195.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**342,500.00**	**7,337,900.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	7,337,900.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	342,500.00	-
120009	Бусад орлого	3,057,400.00	-
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	133,303,732.24	26,890,670.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	10,820,680.62	3,643,625.00
122	**Тусламжийн орлого**	**-**	**11,148,200.00**
122001	Хандив тусламж /дотоод/	-	11,148,200.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,857,698,742.91**	**2,409,043,000.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	**1,373,795,500.00**	**1,863,547,100.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	1,863,547,100.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,373,795,500.00	-
131009	Хаагдсан данс	-	-
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**10,533,842.91**	**1,257,400.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	9,289,842.91	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,244,000.00	1,257,400.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**473,369,400.00**	**544,238,500.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	473,369,400.00	544,238,500.00
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**2,039,599,707.29**	**2,533,844,655.19**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,039,599,707.29**	**2,533,844,655.19**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,999,975,817.29**	**2,448,323,235.19**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,081,955,113.00**	**1,341,931,795.77**
210101	Үндсэн цалин	1,081,955,113.00	947,918,070.82
210102	Нэмэгдэл	-	321,792,786.95
210104	Урамшуулал	-	72,220,938.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**142,703,504.00**	**169,003,532.71**
210201	Тэтгэврийн даатгал	100,622,949.97	116,243,967.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	10,819,951.01	13,505,481.15
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,655,960.27	10,747,214.68
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,054,967.73	2,591,533.64
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	20,549,675.02	25,915,336.24
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**466,141,500.00**	**475,038,664.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,000,000.00	12,497,776.00
210302	Түлш, халаалт	458,141,500.00	459,540,888.00
210303	Цэвэр, бохир ус	-	3,000,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**41,969,691.17**	**33,805,171.03**
210401	Бичиг хэрэг	6,850,540.91	4,230,120.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,729,830.00	6,171,400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	745,200.00	-
210404	Ном, хэвлэл	6,546,000.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	10,814,300.00	12,108,238.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	-	-
210408	Бараа материал акталсны зардал	13,283,820.26	11,295,413.03

2105	**Нормативт зардал**	**67,732,129.00**	**148,621,599.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	6,836,212.00	3,198,620.00
210502	Хоол, хүнс	60,895,917.00	145,422,979.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**-**	**8,150,000.00**
210604	Урсгал засвар	-	8,150,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**590,000.00**	**-**
210702	Дотоод албан томилолт	590,000.00	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**2,649,800.00**	**14,817,900.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,641,800.00	4,337,900.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,008,000.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	10,480,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**196,234,080.12**	**256,954,572.68**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	18,623,510.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,731,800.00	11,234,060.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	193,502,280.12	227,097,002.68
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**39,623,890.00**	**85,521,420.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**36,401,800.00**	**81,324,361.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	35,407,800.00	80,820,361.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	994,000.00	504,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**-**	**4,197,059.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	4,197,059.00
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**3,222,090.00**	**-**
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,222,090.00	-
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**(34,376,651.52)**	**(75,781,260.19)**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**11,342,871.30**	**1,810,272.52**
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	11,342,871.30	-
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	-	1,810,272.52
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**(45,719,522.82)**	**(77,591,532.71)**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН**	**1,865,782,842.91**	**2,416,380,900.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	-	**7,337,900.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**-**	**7,337,900.00**
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	-	7,337,900.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	7,337,900.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,865,782,842.91	2,409,043,000.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,373,795,500.00	1,863,547,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	1,863,547,100.00
131007	**Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих**	**1,373,795,500.00**	**-**
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	18,617,942.91	1,257,400.00
131104	**Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө**	**9,289,842.91**	**-**
131105	**Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого**	**9,328,100.00**	**1,257,400.00**
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	473,369,400.00	544,238,500.00

132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	473,369,400.00	544,238,500.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,836,639,342.91**	**2,348,691,430.48**
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,836,639,342.91	2,348,691,430.48
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,797,709,452.91	2,263,088,110.48
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,081,615,908.00**	**1,341,931,795.77**
210101	Үндсэн цалин	744,264,755.00	947,918,080.80
210102	**Нэмэгдэл**	**271,435,294.00**	**321,792,777.37**
210104	**Урамшуулал**	**65,915,859.00**	**72,220,937.60**
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**143,068,002.00**	**168,978,239.71**
210201	**Тэтгэврийн даатгал**	**101,951,202.00**	**115,513,109.55**
210202	Тэтгэмжийн даатгал	10,279,300.00	13,588,403.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	8,223,200.00	10,857,202.68
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,056,000.00	2,710,215.54
210205	**Эрүүл мэндийн даатгал**	**20,558,300.00**	**26,309,308.46**
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	466,641,500.00	473,363,788.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,000,000.00	10,197,000.00
210302	Түлш, халаалт	458,641,500.00	460,166,788.00
210303	Цэвэр, бохир ус	-	3,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	20,636,612.91	1,332,400.00
210401	**Бичиг хэрэг**	**1,251,800.91**	**-**
210402	Тээвэр, шатахуун	3,500,000.00	158,400.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	745,200.00	-
210404	**Ном, хэвлэл**	**6,546,000.00**	**-**
210405	**Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал**	**1,290,912.00**	**-**
210406	**Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс**	**7,302,700.00**	**1,174,000.00**
2105	**Нормативт зардал**	**59,740,400.00**	**173,649,789.00**
210501	**Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл**	**927,500.00**	**-**
210502	Хоол, хүнс	56,673,600.00	173,649,789.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,139,300.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,035,900.00	9,000,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	9,278,000.00	-
210602	Тавилга	30,000.00	-
210604	**Урсгал засвар**	**6,727,900.00**	**9,000,000.00**
2107	Томилолт, зочны зардал	590,000.00	-
210702	**Дотоод албан томилолт**	**590,000.00**	**-**
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**2,829,800.00**	**14,817,900.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,821,800.00	4,337,900.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,008,000.00	-
210806	**Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ**	**-**	**10,480,000.00**
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,551,330.00	80,014,198.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	62,779,778.00
210902	**Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх**	**6,551,330.00**	**17,234,420.00**
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	38,929,890.00	85,603,320.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**35,707,800.00**	**81,406,261.00**
213205	**Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал**	**35,407,800.00**	**81,406,261.00**
213209	**Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал**	**300,000.00**	**-**
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**-**	**4,197,059.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	4,197,059.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,222,090.00	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,222,090.00	-

III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**29,143,500.00**	**67,689,469.52**
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)	-	-
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	29,143,500.00	28,679,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	29,143,500.00	28,679,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	29,143,500.00	28,679,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	29,143,500.00	28,679,000.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**(29,143,500.00)**	**(28,679,000.00)**
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-	-
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	-	-
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**-**	**39,010,469.52**
101	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	**-**	**-**
20	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**-**	**39,010,469.52**

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	**Дахин үнэлгээний нөөц**	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2020 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	**976,754,083.81**	**1,594,356,788.79**	**1,961,953,430.70**	**4,533,064,303.30**
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	5,660,122.00	5,660,122.00
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	976,754,083.81	1,594,356,788.79	1,967,613,552.70	4,538,724,425.30
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	(5,660,122.00)	-	(5,660,122.00)
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(45,719,522.82)	(45,719,522.82)
2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	**976,754,083.81**	**1,588,696,666.79**	**1,921,894,029.88**	**4,487,344,780.48**
2022 оны 1-р сарын 1-ээрх үлдэгдэл	**976,754,083.81**	**1,588,696,666.79**	**1,921,894,029.88**	**4,487,344,780.48**
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(77,591,532.71)	(77,591,532.71)
2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	**976,754,083.81**	**1,588,696,666.79**	**1,844,302,497.17**	**4,409,753,247.77**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Улсын төсвийн гүйцэтгэл

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,871,785,000.00**	**1,831,874,530.48**	**39,910,469.52**	**97.87**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,871,785,000.00**	**1,831,874,530.48**	**39,910,469.52**	**97.87**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,790,372,300.00**	**1,750,468,269.48**	**39,904,030.52**	**97.77**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**1,314,424,000.00**	**1,291,129,142.77**	**23,294,857.23**	**98.23**
210101	Үндсэн цалин	985,337,600.00	903,131,778.80	82,205,821.20	91.66
210102	Нэмэгдэл	293,169,900.00	318,244,067.37	(25,074,167.37)	108.55
210104	Урамшуулал	35,916,500.00	69,753,296.60	(33,836,796.60)	194.21
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**164,302,800.00**	**162,103,239.71**	**2,199,560.29**	**98.66**
210201	Тэтгэврийн даатгал	111,726,000.00	110,838,109.55	887,890.45	99.21
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,144,200.00	13,038,403.48	105,796.52	99.20
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,515,400.00	10,417,202.68	98,197.32	99.07
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,628,800.00	2,600,215.54	28,584.46	98.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	26,288,400.00	25,209,308.46	1,079,091.54	95.90
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**700,000.00**	**375,000.00**	**325,000.00**	**53.57**
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	700,000.00	375,000.00	325,000.00	53.57
2105	**Нормативт зардал**	**180,959,500.00**	**173,649,789.00**	**7,309,711.00**	**95.96**
210502	Хоол, хүнс	180,959,500.00	173,649,789.00	7,309,711.00	95.96
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**15,855,500.00**	**14,517,900.00**	**1,337,600.00**	**91.56**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,037,900.00	4,037,900.00	-	100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	11,817,600.00	10,480,000.00	1,337,600.00	88.68
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**114,130,500.00**	**108,693,198.00**	**5,437,302.00**	**95.24**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,404,200.00	91,458,778.00	4,945,422.00	94.87
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	17,726,300.00	17,234,420.00	491,880.00	97.23
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**81,412,700.00**	**81,406,261.00**	**6,439.00**	**99.99**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**81,412,700.00**	**81,406,261.00**	**6,439.00**	**99.99**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	81,412,700.00	81,406,261.00	6,439.00	99.99
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**1,871,785,000.00**	**1,870,885,000.00**	**900,000.00**	**99.95**
31	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**1,863,547,100.00**	**1,863,547,100.00**	**-**	**100.00**
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,863,547,100.00	1,863,547,100.00	-	100.00
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**8,237,900.00**	**7,337,900.00**	**900,000.00**	**89.07**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,237,900.00	7,337,900.00	(2,100,000.00)	140.09
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,000,000.00	-	3,000,000.00	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	39,010,469.52	(39,010,469.52)	
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**				
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**1.00**	**1.00**	**-**	**100.00**
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	-	100.00
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**95.00**	**95.00**	**-**	**100.00**
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.00

620002	Гүйцэтгэх ажилтан	70.00	70.00	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	24.00	24.00	-	100.00

Орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэл

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**544,238,500.00**	**540,041,441.00**	**4,197,059.00**	**99.23**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**544,238,500.00**	**540,041,441.00**	**4,197,059.00**	**99.23**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**544,238,500.00**	**540,041,441.00**	**4,197,059.00**	**99.23**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**54,999,700.00**	**50,802,653.00**	**4,197,047.00**	**92.37**
210101	Үндсэн цалин	54,999,700.00	44,786,302.00	10,213,398.00	81.43
210102	Нэмэгдэл	-	3,548,710.00	(3,548,710.00)	
210104	Урамшуулал	-	2,467,641.00	(2,467,641.00)	
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**6,875,000.00**	**6,875,000.00**	**-**	**100.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	4,675,000.00	4,675,000.00	-	100.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	550,000.00	550,000.00	-	100.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	440,000.00	440,000.00	-	100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	110,000.00	110,000.00	-	100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,100,000.00	1,100,000.00	-	100.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**473,363,800.00**	**473,363,788.00**	**12.00**	**100.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,197,000.00	10,197,000.00	-	100.00
210302	Түлш, халаалт	460,166,800.00	460,166,788.00	12.00	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,000,000.00	3,000,000.00	-	100.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**9,000,000.00**	**9,000,000.00**	**-**	**100.00**
210604	Урсгал засвар	9,000,000.00	9,000,000.00	-	100.00
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**544,238,500.00**	**544,238,500.00**	**-**	**100.00**
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**544,238,500.00**	**544,238,500.00**	**-**	**100.00**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	544,238,500.00	544,238,500.00	-	100.00
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**				
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	**1.00**	**1.00**	**-**	**100.00**
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	-	100.00
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**24.00**	**24.00**	**-**	**100.00**
620003	Үйлчлэх ажилтан	24.00	24.00	-	100.00

Нэмэлт төсвийн гүйцэтгэл

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Дүн
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,257,400.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,257,400.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,257,400.00**
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	957,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	158,400.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	799,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	300,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	300,000.00
I	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	1,257,400.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	1,257,400.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,257,400.00
III	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**	
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

1.6.1 *Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, зорилго, зорилтын талаар:*

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургууль нь бага болон суурь, дунд боловсрол олгох сургалтын үйл ажиллагаа явуулдаг, Боловсрол Шинжлэх Ухааны Яамны харьяа байгууллага юм.

Сургуулийн үйл ажиллагааны үндсэн зорилт нь суралцагчдад боловсролын стандартаар тогтоосон бага, суурь, бүрэн дунд боловсрол эзэмшүүлэх, тэдний хөгжих, төлөвших үйл явцыг шинжлэх ухааны үндэстэй удирдах, зохион байгуулах, эцэг, эх, асран хамгаалагчтай хамтран ажиллах, тэдэнд мэргэжлийн зөвлөгөө, туслалцаа дэмжлэг үзүүлэхэд оршино.

2022 онд "Сайн туршлагаа түгээн дэлгэрүүлэх, хамтран суралцах үйл явцыг идэвхжүүлэн, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үнэлгээнд суурилсан хөгжил, оролцооны арга зүйг хэрэгжүүлнэ." гэсэн зорилт тавьж ажиллажээ.

Сургуулийн захирал Тосонцэнгэл сумын Засаг даргатай хийсэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 8 зорилтын хүрээнд 9 арга хэмжээг төлөвлөж, 98.4 хувьтай дүгнэгдсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар: 2022 онд боловсролын салбарт шинэчлэл хийж, түүнийг дэмжсэн төсвийг батлан хэрэгжүүлэхийг зорьсон байна. Боловсролын тухай хууль, Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хуулийг 2021 онд өөрчлөн найруулснаар гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоог бий болгож , "хувьсах зардал"-ыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх болсон байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

1. Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-нээс хэрэгжиж эхэлсэн.
2. Төрийн бүх шатны байгууллага, нийтийн алба, тэдгээрийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн сахилга бат мөрдүүлж, ил тод байдлыг хангах, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, үрэлгэн байдлыг хязгаарлах хяналт тавихад чиглэсэн "Төрийн хэмнэлтийн тухай" хууль хэрэгжиж эхэлсэн.
3. Төрийн үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоолоор тогтоосон ба 2022 оны 192 дугаар тогтоолоор эрүүл мэндийн салбараас бусад төрийн үйлчилгээний байгууллага болон төрийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад туслах албан тушаалын цалингийн доод хэмжээг өөрчлөн тогтоосон байна.
4. Боловсролын салбарт хийж байгаа шинэчлэл, үйл ажиллагаа, төсөв санхүүг дэмжсэн шийдвэрийг Засгийн газар, салбарын яамнаас гаргаж мөрдүүлсэн байна. Тухайлбал:

- Засгийн газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн 403 дугаар тогтоолоор Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсролын ерөнхий газрыг байгуулсан ба 2022 оны 131 дүгээр тогтоолоор Боловсролын ерөнхий газрын даргыг Сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсролын, мэргэжлийн боловсролын, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчаар баталсан байна.
- Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор "Сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэхэд нэг суралцагчдад хувьсах зардлын дундаж норматив, түүний бүрэлдэхүүн", "Төрийн болон орон нутгийн өмчит цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардлын байршил, хэв шинж, хүүхдийн тооноос хамаарсан өсөн нэмэгдэх итгэлцүүр", "Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх аргачлал" баталсан байна.

- БШУС-ын 2022 оны А/122 дугаар тушаалаар Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолыг үндэслэн төрийн болон орон нутгийн өмчит сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын сургуулийн үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн зарим албан хаагчийн цалингийн хэмжээг тогтоосон.
- БШУС-ын 2022 оны А/170 дүгээр тушаалаар "төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн хичээл сургалтын үйл ажиллагааны зардлыг төлөвлөх хуваарилах заавар"-ыг 1 дүгээр, "багшийн тасралтгүй хөгжлийг дэмжих, үйл ажиллагааны санхүүжилт, түүнийг зарцуулах заавар"-ыг 2 дугаар, "цахим хэрэглээний зардлыг төлөвлөх, хуваарилах заавар"-ыг 3 дугаар, "тоног төхөөрөмжийн нөхөн хангалтын зардлыг төлөвлөх хуваарилах, санхүүжүүлэх зааврыг 4 дүгээр хавсралтаар тус тус баталсан байна.
- БШУС-ын 2022 оны А/259 дүгээр тушаалаар "Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын багшийг эрүүл мэндийн нэмэлт үзлэг, оношилгоонд хамруулах заавар"-ыг баталсан байна.
- БШУС-ын 2022 оны А/430 дугаар тушаалаар багшийн ажлыг үнэлэх журмыг шинэчлэн баталсан.
- БШУС-ын 2022 оны А/452 дугаар тушаал "Хувьсах зардлын тоног төхөөрөмжийн нөхөн хангалтын тухай"
- БШУС-ын 2022 оны А/465 дугаар тушаал " Ерөнхий боловсролын сургуульд кабинет, лаборатори, цахим сургалтын танхим байгуулах, ашиглах нийтлэг журам"
- БШУС-ын 2022 оны А/500 дугаар тушаалаар төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн чанар, үр дүнг үнэлж, үр дүнгийн нэмэлт урамшууллын зардлыг санхүүжүүлэхэд баримтлах чиглэлийг баталсан.

Байгууллагын дотоод хяналтын талаар: Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-ийн дагуу 2020 онд байгууллагын дотоод хяналтын багийг байгуулсан байна.

Дотоод хяналтын багаас нь 2022 оны дотоод хяналтын төлөвлөгөөг батлуулан 7 хяналтыг хэрэгжүүлсэн байна. Үүнд: Сургуулийн эд хөрөнгийн тооллого, хадгалалт, хамгаалалтын байдал, үдийн хоол, дотуур байрны хүүхдийн хоол үйлдвэрлэл, кабинетын болон мэргэжлийн зэргийн гэрчилгээ шинээр авах багш нарын материалын шалгалт, шинэ ажилтан ажилд авах үйл ажиллагаа, ажиллагсдын өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлт зэрэгт хяналт хэрэгжүүлсэн байна.

Түүнчлэн 2022 онд сургуулийн захирлын тушаалаар шинээр гарсан дүрэм, журмуудын хэрэгжилтийг хангах, байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, төсөв санхүүг зарцуулах, түүнд хяналт тавих, худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах, шинээр гарсан дүрэм, журмын хэрэгжилтийг хангах чиг үүрэг бүхий зөвлөл, ажлын хэсгүүдийг томилж ажиллуулсан байна.

Тус сургууль нь 2022 онд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2022 оны 64 дүгээр тогтоолоор төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг тооллогыг зохион байгуулсан байна.

Эдгээр зохион байгуулалтын арга хэмжээний хүрээнд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагааны дотоод хяналтын тогтолцоо бий болсон байна гэж үзлээ.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54.4, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан иж бүрдийн дагуу бэлтгэж толилуулсан байна гэж үзлээ.

Харин төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг мөнгөн сууриар бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.5 дахь заалтад заасан заалтын дагуу иж бүрэн ирүүлсэн.

Байгууллагын мөрдөж буй нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн талаар: Санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа БСШУС-ын 2017 оны А/40 дүгээр тушаалаар баталсан “Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг”-ийг үйл ажиллагаандаа ашиглаж, санхүү, төсөв нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа УСНББОУС, Засгийн газар, Сангийн яамнаас гаргасан журам, зааврыг мөрдөж ажилласан байна.Тус Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зарим журам заавар шинэчлэгдсэнтэй холбоотойгоор нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаандаа тохируулан боловсруулах шаардлага тулгарч байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 75,290.8 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3
Мөнгөн хөрөнгө		39,010.5	39,010.5
Авлага	25.3	29,207.9	29,182.6
Бараа материал	132,269.8	155,713.5	23,443.7
Үндсэн хөрөнгө	4,355,049.7	4,188,122.1	-166,927.6
Нийт хөрөнгө	**4,487,344.8**	**4,412,054.0**	**-75,290.8**
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		2,300.8	2,300.8
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	4,487,344.8	4,409,753.2	-77,591.6
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө / өмчийн дүн	**4,487,344.8**	**4,412,054.0**	**-75,290.8**

Дээрх хүснэгтээс харахад мөнгөн хөрөнгө, авлага, бараа материал дансдууд өмнөх оноос нэмэгдэж, үндсэн хөрөнгө, эздийн өмч данс буурсан үзүүлэлттэй байна. Үүнд:

1. Тайлант онд мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 39,010.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь улсын төсвөөс хүлээн авсан санхүүжилтийн зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг буцаан төвлөрүүлээгүй нь гол нөлөө үзүүлсэн байна.
2. Авлага дансны үлдэгдэл 29,182.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь 2022 оны 12 дугаар сард цахим дэлгүүрээс худалдан авахаар Саммит компьютер технологи ХХК-тай гэрээ байгуулж, төлбөр шилжүүлсэн боловч тайлант онд нийлүүлэгдээгүй

компьютер, ухаалаг самбарын үнэ 26,758.0 мянган төгрөг, хувь хүнээс авах авлага 2,449.9 мянган төгрөгийг тус тус авлагаар бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

3. Бараа материал дансны үлдэгдэл 23,443.8 мянган төгрөгөөр өсөхөд хүнсний материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 26,362.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь нөлөөлжээ.
4. Үндсэн хөрөнгө данс 166,927.6 мянган төгрөгөөр буурахад үндсэн хөрөнгө 61,979.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн болон тайлант жилийн элэгдлийн зардал 227,097.0 мянган төгрөг голлож нөлөөлсөн байна. Тайлант жилд БШУЯ-аас 16,811.4 мянган төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүйгээр, иргэн, аж ахуйн нэгжээс 6,410.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг хандиваар хүлээж авсан ба 28,679.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг батлагдсан төсвийн хүрээнд худалдаж авсан байна.
5. Засгийн газрын хувь оролцоо данс тайлант үеийн үр дүн 77,591.5 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Улсын төсвөөс санхүүжих зардлын төлөвлөлт:

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд улсын төсвөөс санхүүжих зардлын дүнг 1,801,539.1 мянган төгрөгөөр төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

УИХ-аар 2022 оны төсвийг гүйцэтгэл, үр дүнд суурилан санхүүжүүлэхээр болсонтой холбоотойгоор байгууллагын төлөвлөж хүргүүлсэн дүнг 322,690.5 мянган төгрөгөөр бууруулан 1,478,848.6 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Төсвийн жилийн дундуур төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн шийдвэрээр төсвийн хуваарьт дараах байдлаар өөрчлөлт оруулсан байна. Үүнд: БШУС-ын 2022 оны 3 дугаар сарын 24-ны А/105 тоот тушаал, 2022 оны 10 дугаар сарын 7-ний өдрийн А/258 дугаар тушаал, 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/392 тоот тушаалаар тус тус өөрчлөлт оруулснаар анхны баталсан төсвийг 384,698.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлжээ.

Ингэснээр нийт төсвийн зарлагыг 1,871,785.0 мянган төгрөгөөр, үүнээс 1,863,547.1 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх, 8,237.9 мянган төгрөгийг төсөвт байгууллагын өөрийн орлогоор санхүүжүүлэхээр баталсан байна.

Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих зардлын төлөвлөлт:

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд орон нутгийн төсвөөс 480,867.2 мянган төгрөгийн зардлыг санхүүжүүлэхээр төлөвлөж, Тосонцэнгэл сумын ЗДТГ-т хүргүүлснийг сумын ИТХ-ын хуралдааны 2021 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрийн 5/05 дугаар тогтоолоор 604,283.7 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

Энэ нь төсвийн төслийг байр ашиглалтын тогтмол зардлаар тооцоолсныг байр ашиглалтын үйлчилгээний зардлаар нэмэгдүүлэн баталсантай холбоотой.

Тосонцэнгэл сумын ИТХ-ын 2022 оны 6 дугаар сарын 27-ны өдрийн хуралдааны 7/07 тоот тогтоолоор тус сургуулийн төсөвт тодотгол хийж, 60,045.2 мянган төгрөгөөр бууруулан, 544,238.5 мянган төгрөгөөр баталсан нь төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын цалин, шимтгэлийн зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх болсонтой холбоотой.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр 1,863,547.1 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 544,238.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, нийт 2,407,785.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт хүлээн авсан байна.

Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 8,237.9 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээр төлөвлөснөөс гүйцэтгэлээр 7,337.9 мянган төгрөгийн төвлөрүүлж, 89.1 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих зардлын гүйцэтгэл 99.2 хувьтай, төсвийн жилийн эцэст зарцуулагдаагүй үлдэгдэл 4,197.0 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвийн ерөнхий дансанд төвлөрүүлсэн.

Улсын төсвөөс санхүүжих зардал 97.9 хувийн гүйцэтгэлтэй, зарцуулагдаагүй үлдэгдэл 39,010.5 мянган төгрөг харилцах дансанд үлдэгдлээр байршиж байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
	Улсын төсвөөс санхүүжих				
1	80226- Байр ашиглалтын үйлчилгээ	4,727.00	4,726.60	0.40	100.0
2	80312-Сургалт семинар	2,363.50	0.00	2,363.50	0.0
3	81605-Эрүүл мэндийг дэмжих	5,436.10	3,502.00	1,934.10	64.4
4	81801-Үдийн цай хөтөлбөр	81,412.70	81,406.30	6.40	100.0
5	81806-Дотуур байрны үйлчилгээ	264,667.80	256,001.00	8,666.80	96.7
6	81816-Хүүхдэд ээлтэй сургалтын орчин	55,445.00	55,437.00	8.00	100.0
7	81823-Боловсролын байгууллагын багш, ажилчдын мэргэжил дээшлүүлэх	10,635.80	10,580.00	55.80	99.5
8	81834-Боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	1,286,319.30	1,272,979.20	13,340.10	99.0
9	81835-Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	152,539.90	139,904.50	12,635.40	91.7
10	81844-Гүнзгийрүүлсэн болон төрөлжсөн	2,200.00	1,476.00	724.00	67.1
11	81848-Сурах бичгийн торээс	4,037.90	4,037.90	0.00	100.0
12	83603-Нэмэлт - Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан	2,000.00	1,824.00	176.00	91.2
	Дүн	**1,871,785.00**	**1,831,874.50**	**39,910.50**	97.9
	Орон нутгийн төсвөөс				
1	80111-Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	482,363.80	482,363.70	0.10	100.0
2	80112-Нийтлэг үйлчилгээ	61,874.70	57,677.70	4,197.00	93.2
	Дүн	**544,238.50**	**540,041.40**	**4,197.10**	99.2
	Нийт дүн	**2,416,023.50**	**2,371,915.90**	**44,107.60**	98.2

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант жилд нэмэлт төсвийн дансаар төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 1,257.4 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Ихэрмөрөн-Аудит ХХК-ийн аудитор Ц.Мөнхтуяа гүйцэтгэж, анхан шатны хяналтыг захирал Б.Мядагмаа хийж, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор С.Гансүх, аудитын менежер Б.Тэгшдэлгэр нар хоёр дахь шатанд, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар дараагийн шатны хяналтыг хэрэгжүүлсэн.

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 07 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг Бага гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2,039,599.7 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 40,792.0 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох *шаардлагагүй* гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хүрээнд төсвийн байгууллагын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт 30 асуудлаар хяналтыг хэрэгжүүлэхэд хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5 заалтад заасан Шилэн дансны тухай хуульд заасан мэдээллийг хугацаанд нь байршуулах заалтаас бусад заалтыг хэрэгжүүлсэн байна. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаагүй асуудалд зөвлөмж хүргүүлсэн ба тайлангийн 4.4.1 хэсэгт дэлгэрэнгүй тусгасан болно.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд заасан хэмнэлтийн горимыг баримталж, хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны үр дагавар нь төрийн үйл ажиллагааны чанар, хүртээмжийг бууруулахгүй байх зарчмыг баримтлан ажиллаж 2,620.4 мянган төгрөгийн хэмнэлт гаргасан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд тавьсан мэдээллийг хянаж үзэхэд 2022 онд нийт 151 мэдээлэл оруулахаас 5 мэдээллийн мэдээлэх хугацаа болоогүй, тайлант хугацаанд мэдээлэх 146 мэдээллээс 8 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

Мэдээллийн агуулга, үнэн зөв байдлыг шалгахад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 7,841.3 мянган төгрөгийн 1 мэдээлэл мэдээлээгүй, төсөв, өмч, хөрөнгө зарцуулах, өр авлага үүсгэхтэй холбоотой 5,943.6 мянган төгрөгийн 6 шийдвэрийг хугацаа хоцроож

мэдээлсэн нь Шилэн дансны хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангаагүй, "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5, 6.4.8 заалтуудыг тус тус хэрэгжүүлж ажиллах зөвлөмж өгөхөөр шийдвэрлэв.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд завсрын аудит хэрэгжүүлээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар зөвлөмж,албан шаардлага өгөөгүй байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар төсвийн жил дамжин хэрэгжиж байгаа сургалтын үйл ажиллагаа, хувьсах зардлын нөхөн хангалтаар авч байгаа тоног төхөөрөмжийг хүлээн авч, орлогод авсан эсэх, сургуулийн үйл ажиллагаанд ашиглахаар худалдан авч байгаа сургуулийн удирдлагын цогц системийн ашиглалтад анхаарах шаардлагатай гэж үзлээ.

Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор баталсан зардлын зориулалт, арга хэмжээ, нормативын дагуу төсвийг тооцон шинжлэхэд 345,507.8 мянган төгрөгийн санхүүжилтийн илүү тооцоо гарч байна. Энэ нь 2022 онд Засгийн газрын шийдвэрээр багш нарын болон үйлчилгээний ажиллагсдын цалин хөлсийг нэмэгдүүлсэн, орон нутгийн төсвөөр санхүүжүүлэхээр баталсан үйлчилгээний ажиллагсдын цалин хөлсийг улсын төсвөөс олгосонтой холбоотой боловч төсвийн төлөвлөлтийг сайжруулахад холбогдох байгууллагууд анхаарах шаардлагатайг харуулж байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 90,511.8 мянган төгрөгийн 5 алдаа, зөрчил илэрснээс нийцлийн аудиттай холбоотой 13,784.9 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмжийг өгч, 37,906.2 мянган төгрөгийн 2 алдааг залруулсан. Өр төлбөртэй холбоотой 2,300.8 мянган төгрөгийн асуудлаар 1 зөвлөмж, дотуур байрны хүүхдийн хоолны нормативтай холбоотой 36,519.9 мянган төгрөгийн асуудлаар 1 албан шаардлага хүргүүллээ.

Аудитаар дараах нягтлан бодох бүртгэлийн залруулгыг хийсэн болно. Үүнд:

- Иргэн, аж ахуйн нэгжээс өгсөн 11,148.2 мянган төгрөгийн хандивын орлогыг үнэ төлбөргүй орлогоор бүртгэснийг хандивын орлого дансанд бүртгэж залруулсан.
- Цахим дэлгүүрээс худалдаж авахаар 12 дугаар сард гэрээ байгуулж, төлбөр төлсөн боловч тайлант онд нийлүүлэгдээгүй 26,758.0 мянган төгрөгийн компьютер тоног төхөөрөмжийг орлогод авсныг авлагаар залруулан бүртгэсэн.

5.1 Албан шаардлага

Засгийн газрын 2019 оны 450 дугаар тогтоолоор баталсан ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдрах нэг хүүхдийн хоногийн хоолны зардал 3475 төгрөгийг 1,139.68 төгрөг, нийт дүнгээрээ 36,519.9 мянган төгрөгөөр хэтрүүлсэн нь "үнэлгээ ба хуваарилалт" батламж мэдэгдлийг хангахгүй, Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 заалтад заасан "төсвийн гүйцэтгэлийг хууль, тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах" заалтыг хэрэгжүүлээгүй асуудалд зөрчил таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэв.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудалд дараах зөвлөмжийг өгсөн. Үүнд:

1. Өр төлбөртэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт 1:

Үдийн хоолыг сургууль өөрөө үйлдвэрлэх болсонтой холбоотойгоор гэрэл цахилгааны 2,300.8 мянган төгрөгийн өр төлбөр үүссэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 заалтад заасан “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх” заалтыг хэрэгжүүлээгүй, “нийцсэн бөгөөд зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8 заалтыг хэрэгжүүлж, үүссэн өр, төлбөрийг барагдуулах

2. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой

Илрүүлэлт2:

Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих 5943.6 мянган төгрөгийн 6 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн, 7,841.3 мянган төгрөгийн 1 мэдээллийг мэдээлээгүй байгаа нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4 ”Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ: “, 6.4.5 “цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр;”, 6.4.8 “бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр;” заалтыг тус тус хэрэгжүүлээгүй “нийцсэн ба зохистой байх” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг мөрдөж, мэдээллийг тухай бүр байршуулах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 9 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Биетээр байхгүй компьютер тоног төхөөрөмжийг орлогод авсан.	1	26,758.0			1	26,758.0	1	26,758.0				
Иргэн, аж ахуйн нэгжээс өгсөн хандивын орлогыг үнэ төлбөргүй	1	11,148.2			1	11,148.2	1	11,148.2				

орлогоор бүртгэсэн												
Гэрэл цахилгааны зардлын өглөг үүсгэсэн	1	2,300.8									1	2,300.8
Дүн	**3**	**40,207.0**			**2**	**37,906.2**	**2**	**37,906.2**			**1**	**2,300.8**

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Засгийн газрын 2019 оны 450 дугаар тогтоолоор баталсан ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдрах нэг хүүхдийн хоногийн хоолны зардал 3475 төгрөгийг 1,139.68 төгрөгөөр хэтрүүлсэн.	1	36,519.9			1	36,519.8						
Дүн	**1**	**36,519.9**			**1**	**36,519.8**						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил:								
Шилэн дансны цахим хуудсанд нийт 151 мэдээлэл мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн.	1	13,784.9					1	13,784.9
Дүн	**1**	**13,784.9**					**1**	**13,784.9**

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 сарын 27 өдөр № 40/2220439/ХОА-2022/166 НА-СТА-ПНЗ Мөрөн сум

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тус байгууллага нь 2022 онд сургуулийн дотуур байранд амьдрах нэг хүүхдийн хоногийн хоолны зардлыг 1,139.6 (нэг мянга нэг зуун гучин ес)-н төгрөгөөр буюу нийт 36,519,800 (гучин зургаан сая мянга таван зуун арван есөн мянга найман зуу)-н мянган төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.3 дахь заалт “төсвийн гүйцэтгэлийг хууль, тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж, тайлагнах”, Засгийн газрын 2019 оны 450 дугаар тогтоолын 2 дахь “Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдрах нэг хүүхдийн хоногийн хоолны зардлыг 3475 (гурван мянга дөрвөн зуун далан таван) төгрөгөөр тогтоосугай” хэсэгт заасан нормативыг баримтлаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т “*Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.*”, Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.11-т “*хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал нь албан шаардлага өгөх нөхцөл болно*” гэж заасныг тус тус үндэслэн

ШААРДАХ нь:

1. Дотуур байрны хүүхдийн хоолны зардлын нормативыг баримтлан ажиллаж, биелэлтийг 2023 оны 9 дүгээр сарын 20-ны дотор Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газарт[1] ирүүлэх;
2. Цаашид гарсан алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Тосонцэнгэл сумын ерөнхий боловсролын сургуулийн захирлын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч С.Мөнхжаргал, нягтлан бодогч Б.Өнөрсайхан нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР: А.ЭРДЭНЭБААТАР

АХЛАХ АУДИТОР: Б.ДАВААНЯМ

[1] Хөвсгөл аймаг, Мөрөн сум, 8-р баг, Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ-ын байрны 3 дугаар давхар, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын 302, тоот Утас: 70384043